

Анатолій В'ячеславович **КОЗЛОВСЬКИЙ**

аспірант, Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова

ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-6490-3575>e-mail: anatolijkozlovskil04@gmail.com**МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ КОШТАМИ ПІДПРИЄМСТВ БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ**

У статті здійснено визначення варіантів універсального механізму управління оборотними коштами, що може бути підприємствами будівельної галузі. Зазначені універсальні механізми побудовані відповідно до певних методів, серед яких: ланцюговий метод, консервативно-результативний та помірньо-консервативний, результативний підходи до управління зазначеними ресурсами. Авторські розробки дають змогу здійснити розвиток та подальше удосконалення методологічного забезпечення за вказаним напрямом, що дає змогу їх застосовувати як у наукових, так і у практичних цілях.

Ключові слова: механізм управління оборотними коштами, підприємства будівельної галузі, варіанти, універсальність, ланцюговий метод, консервативно-результативний підхід, помірньо-консервативний, результативний підхід, ефекти та загрози

ВСТУП

Управління оборотними коштами – це складне та важливе завдання фінансового менеджменту, до компетенції якого відноситься ухвалення рішень та покращення фінансового становища підприємств, які функціонують у будівельній галузі економіки. Вказане завдання є достатньо складним, оскільки потрібне забезпечення організованого та економічно вигідного процесу управління зазначеною категорією ресурсів. У разі якщо підприємства галузі володіють обсягом оборотних коштів меншим порівняно з обсягом поточних зобов'язань, вказане обумовлює вплив на стан прибутковості та фінансову стійкість. Відповідно політика управління вказаним видом ресурсів посідає суттєве місце в політиці управління корпоративними фінансами, оскільки від методів та підходів, які застосовуються до зазначеного процесу залежить рівень ефективності функціонування підприємств будівельної галузі.

Дія фінансово-економічних криз обумовила ріст, вплинула на стан обізнаності та трансформувала політику підприємств досліджуваного сектору до управління зазначеною категорією ресурсів для покращення результативності функціонування. Події пандемії, військове вторгнення та подальша війна росії проти України стали передумовою змін як у міжнародній, регіональній, так і національній економіці. Також потрібно зауважити, що впливу таких подій піддавалася як українська економіка, так і економіка більшості держав. Зокрема, відмічалось погіршення розвитку фінансового ринку, суттєве погіршення попиту на продукцію (послуги), поширення вказаної тенденції на ключові галузі й інші країни, які залежать від зовнішньоекономічної діяльності з огляду на виробничі та торговельні відносини. Будівельний сектор також піддавався дії вищевказаних факторів та подій. Слід зауважити, що внаслідок зазначених подій погіршився стан управління оборотними коштами підприємств зазначеної галузі і супутніх секторів. Зокрема, спостерігались затримки платежів за будівельну і супутню продукцію (послуги), що обумовило ріст показників дебіторська та кредиторська заборгованість. Відповідно зріс період оборотності оборотних коштів суб'єктів зазначеного сектору, що характеризує це явище, як таке, що впливає на погіршення ефективності їх використання. Під час криз зазначеного типу ефективність

управління оборотними коштами є дуже важливою для галузі, оскільки помилки та непродумані рішення обумовлюють скорочення ліквідності. Отже, аналіз підходів до формування механізму управління оборотними коштами підприємств будівельного сектору постає важливим аспектом дослідження на сучасній стадії розвитку економічної науки.

Питання концептуалізації та особливостей формування механізму управління оборотними коштами досліджували різні науковці. А саме поняття управління оборотними коштами підприємств на загальному рівні висвітлено в роботах Дж. Мардонеса [10], Кафіла та ін. [7], Дж. Баафі та ін. [4], М. Акбара та ін. [1] та ін.. Також потрібно відмітити дослідження (О. Арункумар та Т. Раманан [3], Х. Кусума та А. Бахтіяр [9], Ж. Піао та ін. [11], М. Шубіта [12]), в яких розкрито питання застосування ланцюгового методу управління оборотними коштами, який покладено в основу відповідного універсального механізму. В роботах М. Алдубхані та ін. [2], А. Флінн та К. Лі [6] викладено особливості застосування консервативно-результативного підходу до управління зазначеним видом ресурсів компаній будівельного сектору. У роботі Дж. Зімона, Х. Тарігі [13] досліджено положення помірньо-консервативного, результативного підходу до управління оборотними коштами підприємств будівельного сектору.

Хоча на нинішньому етапі є широкий спектр напрацювань у цьому напрямі, є потреба створення системи універсальних механізмів управління оборотними коштами, які може бути застосовано на рівні підприємств будівельної галузі.

МЕТА роботи – встановлення типів механізму управління оборотними коштами, які може бути використано в економічній діяльності підприємств будівельної галузі. В цілях реалізації зазначеної мети нами визначено низку дослідницьких завдань, зокрема: визначення концептуальних засад сутності поняття механізму управління оборотними коштами підприємств будівельної галузі; формулювання та характеристика типів механізму управління оборотними коштами підприємств галузі, які може бути застосовано у прогнозуванні стану вказаної категорії ресурсів.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ.

Реалізація зазначених завдань здійснено на підставі

низки методів, вибір яких здійснено для досягнення оптимальних результатів дослідження. А саме на підставі методу індукції здійснено вибір окремих характеристик управління оборотними коштами для встановлення типу механізму управління ними. Із застосуванням методу класифікації проведено збір та систематизацію характеристик зазначених механізмів і виокремлено їх типи. За допомогою контент-аналізу оцінено характер змісту наукових досліджень стосовно особливостей механізмів управління оборотними коштами для встановлення варіантів їх формування.

РЕЗУЛЬТАТИ

Визначення сутності поняття «механізм управління оборотними коштами» необхідне для встановлення концептуальних засад у цій сфері і розуміння характеристик цього поняття, оцінювання яких потрібне для їх виокремлення в рамках відповідних типів вказаного механізму.

Слід зазначити, що термін «механізм управління оборотними коштами підприємств будівельної галузі» структурно складається з поняття «механізм» та «управління оборотними коштами підприємств будівельної галузі». Як свідчать результати дослідження наукових матеріалів [5; 8], механізмом є певна система або процес, що складається з відповідних компонент та / або етапів, які узгоджені між собою. Водночас управління оборотними коштами на загальному рівні [1; 4; 7; 10] розглядають як процедуру ухвалення й реалізації рішень стосовно зазначеної категорії ресурсів, націленої на досягнення певних фінансових показників підприємства. З огляду на те, що на нинішньому етапі становлення наукової думки немає визначень поняття «механізм управління оборотними коштами підприємств будівельної галузі», вважаємо актуальним його формулювання з огляду на позиції зазначених дослідників та особливості розвитку зазначеного процесу в рамках зазначеного сектору. А саме механізм управління оборотними коштами підприємств будівельної галузі – це система етапів, процедур розроблення та реалізації рішень стосовно цього виду ресурсів, орієнтована на досягнення певних фінансових та ринкових показників підприємства вказаного сектору, яка враховує секторальні особливості розвитку (висока матеріаломісткість, специфіка розрахунків, специфіка категорій замовників тощо). Подане трактування сприяє розвитку теоретичного забезпечення категоріального апарату за досліджуванним напрямом, зокрема у контексті виділення особливостей, на які потрібно звернути увагу в рамках проєктування та застосування зазначеного механізму.

Перейдемо до розроблення та характеристики типів механізму управління оборотними коштами підприємств галузі, які може бути застосовано у прогнозуванні стану зазначеної категорії ресурсів.

Нами буде визначено універсальні механізми застосування такого складу методів реалізації зазначеного процесу, які вирізняються найбільшим ступенем застосування на рівні суб'єктів вказаної галузі.

Аналіз змісту наукових робіт (Ж. Піао та ін. [11], Х. Кусума, А. Бахтіяр [9], М. Шубіта [12], О. Арункумар та Т. Раманан [3]) дав змогу нам розробити положення універсального механізму застосування ланцюгового методу управління оборотними коштами на рівні ком-

паній досліджуваного сектору (табл. 1).

Керуючись змістом наукових досліджень (А. Флінн та К. Лі [6], М. Алдубхані та ін. [2]) нами сформульовано універсальний механізм застосування консервативно-результативного підходу до управління зазначеним видом ресурсів компаній будівельного сектору (табл. 2). Орієнтир на вказаний тип механізму пов'язано з тим, що підприємства галузі застосовують в управлінні оборотними коштами як ланцюговий, так і зазначений підхід. Подане методологічне забезпечення націлене на визначення стратегічної основи застосування вказаного механізму відносно зазначеної процедури управління вказаною категорією ресурсів підприємств галузі (у разі ухвалення її в рамках стратегії управління ресурсами). Акцент на зазначений підхід пов'язано з впливом певних видів ризиків, обумовлених втратою замовників (з огляду на пропозицію мінімального терміну комерційних кредитів, обмеження кола замовників (зокрема тих, які відносяться до державного сектору, розміщують замовлення на тендерах і мають можливість оплати за вироблену будівельну продукцію (послуги) з відстроченням платежу після отримання бюджетних асигнувань, але в межах року)), зниження рівня прибутку через мінімальний ріст доданої вартості, прибутковості у разі застосування мінімального терміну комерційних кредитів для замовників.

Необхідно зазначити, що науковою новизною наданої авторської розробки (табл. 2) є забезпечення методологічного розвитку аспектів розроблення прогнозів управління оборотними коштами підприємств будівельного сектору в межах орієнтиру на консервативно-результативний підхід, пов'язаний із використанням мінімальних строків оплати замовникам за виробництво будівельної продукції (виконання робіт) (в межах року). Окремо потрібно наголосити на тому, що вищезазначена авторська розробка характеризується ознакою універсальності стосовно економічної діяльності підприємств будівельного сектору.

Визначимо універсальний механізм застосування помірньо-консервативного, результативного підходу до управління оборотними коштами підприємств будівельного сектору (табл. 3). Розроблення порядку його застосування проведено з огляду на особливості діяльності підприємств галузі та з урахуванням положень наукових робіт, націлених на оцінювання зазначеного питання (Дж. Зімона, Х. Тарігі [13]). В рамках методологічного забезпечення сформульовано модель управління зазначеною категорією ресурсів у разі встановлення економічної здатності та потенціалу підприємств будівельного сектору застосовувати ризикований підхід до управління, пов'язаний з орієнтиром на граничні терміни оплати за виробництво будівельної продукції (виконання робіт). Крім вказаного, в розрізі наведеної авторської розробки враховано прогнозування можливості отримання додаткового прибутку, за допомогою якого підприємство галузі зможе забезпечити ріст ефективності використання зазначених ресурсів. А саме враховано ситуацію, коли підприємства будівельного сектору мають можливість користуватися вивільненими грошовими коштами для здійснення інвестицій у поточні фінансові інвестиції для одержання додаткових прибутків (збільшення ефективності використання зазначеної категорії ресурсів). Науковою новизною цієї розробки є розвиток

Таблиця 1 – Схема універсального механізму застосування ланцюгового методу в управлінні оборотними коштами підприємств будівельного сектору [авторська розробка]

№ з/п	Найменування стадій / показників механізму	Характеристика
1	Встановлення необхідності впровадження більшого строку комерційних поточних кредитів	Строки – не більше, ніж 1 календарний рік (не більше 365 днів). У разі якщо компанія будівельного сектору не здійснює довгострокові проекти, але реалізує діяльність у області короткотермінових проектів (будування та ремонт мостів, дорожнього покриття), акцент на впровадження більшого строку комерційних поточних кредитів дасть змогу підвищити масштаби замовлень. Зазначене стосується можливості підприємств будівельної галузі отримувати регулярні замовлення завдяки участі у тендерах, де замовниками є різні підприємства державного сектору. Відповідно, строки оплати за будівельну продукцію (послуги) замовники зазначеної категорії можуть здійснювати після отримання асигнувань із бюджету (але в рамках календарного року).
2	Проведення оцінювання показників платоспроможності замовників, для яких може бути запропоноване здійснення виробництва будівельної продукції (виконання робіт) із використанням подовжених термінів комерційних поточних кредитів (в межах року)	Оцінювання стану показників цієї категорії стосовно фінансового стану зазначених замовників. Застосування традиційних підходів до аналізу, використання звітних даних, матеріалів справ суду, в рамках яких замовники можуть бути як відповідачі.
3	Прогноз ефектів підприємств будівельного сектору у разі впровадження подовженого терміну комерційного поточного кредиту (в межах року) стосовно обраного замовника	Рівень валової рентабельності показника дебіторська заборгованість, яка виникає в рамках проекту подовженого терміну комерційного поточного кредиту (в межах року) стосовно обраного замовника (GMrsc) = валовий прибуток, отриманий в рамках проекту (GP) / чистий дохід від продажу будівельної продукції (виконання робіт) згідно із проектом (NP) * 100 %. Рівень валової рентабельності показника дебіторська заборгованість, яка виникає в рамках проекту без використання подовженого терміну комерційного поточного кредиту (в межах року) стосовно обраного замовника (GM) = валовий прибуток, одержаний в рамках проекту від партнерства із обраним замовником (GP0) / чистий дохід від продажу будівельної продукції (виконання робіт) згідно з проектом (NP0) * 100 %. Співставлення рівня показників GM і GMrsc.
4	Прогноз загроз підприємств будівельного сектору у разі впровадження подовженого терміну комерційного поточного кредиту (в межах року) стосовно обраного замовника	Здійснення факторного оцінювання загроз вказаного типу: – категорія зовнішніх суб'єктних загроз (встановлюється можливість погіршення стану платоспроможності обраних замовників), рівень яких може погіршити стан ефективності звернення до застосування подовженого терміну комерційного поточного кредиту (в межах року) стосовно обраного замовника (до періоду 1 року); – категорія зовнішніх загроз, що стосуються макrorівня та можуть погіршити стан ефективності звернення до застосування подовженого терміну комерційного поточного кредиту (в межах року) стосовно обраного замовника (до періоду 1 року); – категорія внутрішніх загроз, які можуть погіршити стан ефективності звернення до застосування подовженого терміну комерційного поточного кредиту (в межах року) стосовно обраного замовника (до періоду 1 року). В рамках цього типу оцінювання застосовуються кількісно-якісні вихідні показники, стан загроз встановлюється на рівні бальної оцінки (1 відповідає низькому впливу, 10 – високому впливу).
5	Висновок відносно рівня доцільності впровадження подовженого терміну комерційного поточного кредиту (в межах року) стосовно обраного замовника	Здійснюється відповідно до результатів порівняння рівня ризику та вигод. Також визначається доцільність застосування ланцюгового методу управління оборотними коштами.

Таблиця 2 – Схема універсального механізму застосування консервативно-результативного підходу в управлінні оборотними коштами підприємств будівельного сектору [авторська розробка]

№ з/п	Найменування стадій / показників механізму	Характеристика
1	2	3
1	Встановлення необхідності впровадження мінімальних строків оплати замовникам за виробництво будівельної продукції (виконання робіт) згідно із кредитною політикою підприємств будівельного сектору	Строки – не більше, ніж 1 календарний рік (не більше 365 днів). У разі якщо компанія будівельного сектору не здійснює довгострокові проекти, але реалізує діяльність у області короткотермінових проектів (будування та ремонт мостів, дорожнього покриття), акцент на впровадження, акцент на впровадження мінімальних строків оплати замовникам за виробництво будівельної продукції (виконання робіт) згідно з кредитною політикою підприємств будівельного сектору дасть змогу створити останнім захист від ризиків фінансового характеру, підвищити оборотність оборотних коштів, зменшити ціни та вплине на скорочення показника чистий дохід від продажу. Застосування зазначеного підходу неможливе до партнерства із підприємствами-замовниками з державного сектору, які розміщують замовлення на тендерних умовах, часто здійснюють оплату після отримання бюджетних асигнувань (заразом в межах року).
2	Проведення оцінювання показників платоспроможності замовників, для яких може бути запропоноване здійснення виробництва будівельної продукції (виконання робіт) із використанням мінімальних термінів комерційних поточних кредитів (в межах року)	Оцінювання стану показників цієї категорії стосовно фінансового стану зазначених замовників. Застосування традиційних підходів до аналізу, використання звітних даних, матеріалів справ суду, в рамках яких замовники можуть бути як відповідачі.

1	2	3
3	Встановлення мінімальних термінів комерційних поточних кредитів (в межах року)	<p>Визначення мінімальних термінів комерційних поточних кредитів (в межах року) за здійснення виробництва будівельної продукції (виконання робіт) замовникам згідно з кредитною політикою підприємств будівельного сектору відповідно до формули:</p> <p>Дк (строк комерційного кредиту за здійснення виробництва будівельної продукції (виконання робіт) замовникам) → є мінімальним у ринковому середовищі.</p> <p>Дпс (термін обороту показника поточна дебіторська заборгованість відповідно до обраного контракту, стосовно якого застосовується зазначена політика (якщо є її різні категорії)) < Кпс (термін обороту показника поточна кредиторська заборгованість).</p> <p>Встановлення прогнозу відповідності очікуваних показників межах їх значень, поданих на рівні формули.</p>
4	Прогноз ефектів підприємств будівельного сектору у разі впровадження мінімальних строків оплати замовникам за виробництво будівельної продукції (виконання робіт)	<p>Рівень валової рентабельності показника дебіторська заборгованість, яка виникає в рамках проекту мінімального терміну комерційного поточного кредиту (в межах року) стосовно обраного замовника (GMrsc) = валовий прибуток, одержаний в рамках проекту (GP) / чистий дохід від продажу будівельної продукції (виконання робіт) згідно із проектом (NP) * 100 %.</p> <p>Рівень валової рентабельності показника дебіторська заборгованість, яка виникає в рамках проекту без використання мінімального терміну комерційного поточного кредиту (в межах року) стосовно обраного замовника (GM) = валовий прибуток, одержаний в рамках проекту від партнерства із обраним замовником (GPO) / чистий дохід від продажу будівельної продукції (виконання робіт) згідно з проектом (NP0) * 100 %.</p> <p>Співставлення рівня показників GM і GMrsc.</p>
5	Прогноз загроз підприємств будівельного сектору у разі впровадження мінімальних строків оплати замовникам за виробництво будівельної продукції (виконання робіт)	<p>Проведення факторної оцінки загроз цієї категорії:</p> <ul style="list-style-type: none"> – категорія зовнішніх суб'єктних загроз (встановлюється можливість погіршення стану платоспроможності обраних замовників), рівень яких може погіршити стан ефективності звернення до застосування мінімального терміну комерційного поточного кредиту (в межах року) стосовно обраного замовника (до періоду 1 року); – категорія зовнішніх загроз зовнішні загрози, що стосуються макrorівня та можуть погіршити стан ефективності звернення до застосування мінімального терміну комерційного поточного кредиту (в межах року) стосовно обраного замовника (до періоду 1 року); – категорія внутрішніх загроз, які можуть погіршити стан ефективності звернення до застосування мінімального терміну комерційного поточного кредиту (в межах року) стосовно обраного замовника (до періоду 1 року). <p>В рамках вказаного оцінювання застосовуються кількісно-якісні вихідні показники, стан загроз встановлюється на рівні бальної оцінки (1 відповідає низькому впливу, 10 – високому впливу).</p>
6	Висновок відносно рівня доцільності впровадження мінімальних строків оплати замовникам за виробництво будівельної продукції (виконання робіт)	Здійснюється відповідно до результатів порівняння рівня ризику та вигід. Також визначається доцільність застосування консервативно-результативного підходу до управління оборотними коштами.

Таблиця 3 – Схема універсального механізму застосування помірно-консервативного, результативного підходу в управлінні оборотними коштами підприємств будівельного сектору [авторська розробка]

№ з/п	Найменування стадій / показників механізму	Характеристика
1	2	3
1	Розроблення прогнозу здатностей забезпечити рівень економії затрат на придбання матеріалів (сировини) для отримання ефекту масштабу придбання в умовах мережевого об'єднання	<p>Вид джерел фінансування закупівлі матеріалів (сировини) за оптовими цінами для отримання ефекту масштабу придбання в умовах мережевого об'єднання: прибуток від поточних фінансових інвестицій.</p> <p>Проведення оцінювання можливості користуватися вивільненими грошовими коштами для здійснення інвестицій у поточні фінансові інвестиції для отримання додаткових прибутків (збільшення ефективності використання зазначеної категорії ресурсів). Встановлюється відповідно до положень стратегій розвитку підприємств галузі в контексті управління зазначеною категорією ресурсів.</p> <p>Здійснення оцінювання загроз та ефектів використання вивільнених коштів для проведення вкладень у поточні фінансові інвестиції для отримання додаткових прибутків (підвищення результативності управління зазначеною категорією ресурсів)</p>
2	Встановлення необхідності впровадження граничного строку комерційних поточних кредитів	<p>Строки – граничні, але не більше, ніж 1 календарний рік (не більше 365 днів).</p> <p>У разі якщо компанія будівельного сектору не здійснює довгострокові проекти, але реалізує діяльність в області короткотермінових проектів (будування та ремонт мостів, дорожнього покриття), акцент на впровадження граничного строку комерційних поточних кредитів дасть змогу підвищити рівень лояльності замовників, скоротити оборотні кошти, підвищити ціни та чистий дохід від продажу.</p> <p>Вказане стосується можливості підприємств будівельної галузі отримувати регулярні замовлення завдяки участі у тендерах, де замовниками виступають різні підприємства державного сектору. У таких замовників строки оплати за будівельну продукцію (послуги) може бути здійснено після отримання асигнувань з бюджету (але в рамках календарного року).</p>
3	Проведення оцінювання показників платоспроможності замовників, для яких може бути запропоноване здійснення виробництва будівельної продукції (виконання робіт) із використанням граничних термінів комерційних поточних кредитів (в межах року)	Оцінювання стану показників цієї категорії стосовно фінансового стану зазначених замовників. Застосування традиційних підходів до аналізу, використання звітних даних, матеріалів справ суду, в рамках яких замовники можуть бути як відповідачі.

1	2	3
4	Встановлення граничних термінів комерційних поточних кредитів (в межах року)	Визначається граничний період оплати комерційного поточного кредиту за відпущену (надану) покупцям будівельну продукцію (ремонтні роботи) відповідно до умов кредитної політики підприємства будівельної галузі за формулою: Дк (період комерційного кредиту за відпущену (надану) покупцям будівельну продукцію (ремонтні роботи) → граничний на ринку. Дпс (період обороту поточної дебіторської заборгованості за обраним контрактом, до якого застосується досліджувана політика (якщо є її різні види)) < Кпс (період обороту поточної кредиторської заборгованості). Встановлення прогнозної відповідності орієнтує на вказаний підхід здійснюється через оцінювання показників, встановлених у формулі.
5	Прогноз ефектів підприємств будівельного сектору у разі впровадження граничних строків оплати замовникам за виробництво будівельної продукції (виконання робіт)	Рівень валової рентабельності показника дебіторська заборгованість, яка виникає в рамках проекту граничного терміну комерційного поточного кредиту (в межах року) стосовно обраного замовника (GMrsc) = валовий прибуток, одержаний в рамках проекту (GP) / чистий дохід від продажу будівельної продукції (виконання робіт) згідно із проектом (NP) * 100 %. Рівень валової рентабельності показника дебіторська заборгованість, яка виникає в рамках проекту без використання граничного терміну комерційного поточного кредиту (в межах року) стосовно обраного замовника (GM) = валовий прибуток, одержаний в рамках проекту від партнерства із обраним замовником (GP0) / чистий дохід від продажу будівельної продукції (виконання робіт) згідно із проектом (NP0) * 100 %. Співставлення рівня показників GM і GMrsc
6	Оцінювання загроз для підприємства будівельної галузі у разі застосуванням граничного періоду оплати комерційного поточного кредиту для обраного замовника (або всіх проектів і замовників, якщо вони мають ідентичну кредитну політику)	Проведення факторної оцінки загроз цієї категорії: – категорія зовнішніх суб'єктних загроз (встановлюється можливість погіршення стану платоспроможності обраних замовників), рівень яких може погіршити стан ефективності звернення до застосування граничного терміну комерційного поточного кредиту (в межах року) стосовно обраного замовника (до періоду 1 року); – категорія зовнішніх загроз зовнішні загрози, що стосуються макrorівня та можуть погіршити стан ефективності звернення до застосування граничного терміну комерційного поточного кредиту (в межах року) стосовно обраного замовника (до періоду 1 року); – категорія внутрішніх загроз, які можуть погіршити стан ефективності звернення до застосування граничного терміну комерційного поточного кредиту (в межах року) стосовно обраного замовника (до періоду 1 року). В рамках вказаної оцінки застосовуються кількісно-якісні вихідні показники, стан загроз встановлюється на рівні бальної оцінки (1 відповідає низькому впливу, 10 – високому впливу).
7	Висновок відносно рівня доцільності впровадження мінімальних строків оплати замовникам за виробництво будівельної продукції (виконання робіт)	Здійснюється відповідно до результатів порівняння рівня ризику та вигід. Також визначається доцільність застосування помірньо-консервативного, результативного підходу до управління оборотними коштами.

методологічної бази стосовно управління вказаною категорією ресурсів підприємств будівельного сектору в рамках акценту на ризикованому варіанті (граничні періоди оплати за виробництво будівельної продукції (виконання робіт) згідно з умовами кредитної політики компаній зазначеного сектору і використання вивільнених коштів для можливості фінансувати у поточні фінансові інвестиції).

ВИСНОВКИ

Здійснено визначення варіантів універсального механізму управління оборотними коштами, який може бути підприємствами будівельної галузі. У побудові вказаних варіантів застосовано положення теоретичного та методологічного забезпечення із систематизації та характеристики основних типологічних особливостей (підходів) до формування механізму управління оборотними коштами підприємств будівельної галузі з огляду на можливі і актуальні підходи до реалізації вказаного процесу та встановлено методи їх ідентифікації. До складу зазначених підходів віднесено такі: критеріальний результативний ризик-орієнтований підхід (складається із ризик-орієнтованого підходу (консервативного, помірнього (лояльного) і лояльного підходу, скоригованого

на галузеві особливості та корпоративні прогнози, агресивного підходу), результативного підходу). Зазначені підходи побудовано відповідно до певних методів, серед яких: ланцюговий метод, консервативно-результативний та помірньо-консервативний, результативний підходи до управління зазначеними ресурсами.

Сформульовано схеми універсальних механізмів застосування основних методів (підходів) управління досліджуваною категорією ресурсів підприємств будівельного сектору. Зокрема, подано: універсальний механізм застосування ланцюгового методу до управління оборотними коштами підприємств будівельної галузі, універсальний механізм застосування консервативно-результативного підходу до управління оборотними коштами підприємств будівельної галузі, універсальний механізм застосування помірньо-консервативного, результативного підходу до управління оборотними коштами підприємств будівельної галузі. Авторські розробки дають змогу здійснити розвиток та подальше вдосконалення методологічного забезпечення за вказаним напрямом, що дає змогу їх застосовувати як у наукових, так і у практичних цілях.

References

1. Akbar M., Akbar A., Draz M. U. Global Financial Crisis, Working Capital Management, and Firm Performance: Evidence From an Islamic Market Index. *SAGE Open*. 2021. Vol. 11(2). URL: <https://doi.org/10.1177/21582440211015705>
2. Aldubhani M.A.Q., Wang J., Gong T., Maudhah R.A. Impact of working capital management on profitability: evidence from listed companies in Qatar. *Journal of Money and Business*. 2022. Vol. 2. No. 1. pp. 70-81. URL: <https://doi.org/10.1108/JMB-08-2021-0032>

3. Arunkumar O.N. and Ramanan T.R. Working Capital Management and Profitability: A Sensitivity Analysis. *International Journal of Research and Development – A Management Review (IJRDMR)*. 2013. Vol. 2(1). pp. 52-58.
4. Baafi J.A., Sarkodie E E., Duodu J.K., Kumah S.P. Why Should We Pay Attention to Working Capital Management? *A Case of Ghana. Businesses*. 2024. Vol. 4(1). pp. 78-95. URL: <https://doi.org/10.3390/businesses4010006>
5. Du J., Zhang J., Li X. What Is the Mechanism of Resource Dependence and High-Quality Economic Development? An Empirical Test from China. *Sustainability*. 2020. Vol. 12(19). Issue 8144. URL: <https://doi.org/10.3390/su12198144>
6. Flynn A. and Li Q. Determinants of supplier payment times before and during the pandemic: Empirical evidence from UK firms. *Journal of Purchasing and Supply Management*. 2023. Vol. 29. Issue 4. URL: <https://doi.org/10.1016/j.pursup.2023.100850>
7. Kafel, Ali J., Ud Din M., Waris A., Tahir M., Khan S. Working Capital Management and Firms' Profitability: Dynamic Panel Data Analysis of Manufactured Firms. *Journal of Financial Risk Management*. 2020. Vol. 9. P. 494-517. URL: <https://doi.org/10.4236/jfrm.2020.94027>
8. Kravchenko M., Kaminska T. Definition of the Category of Organizational and Economic Mechanism in the context of the Economic Mechanisms Design Theory. *Economic bulletin of National Technical University of Ukraine "Kyiv Polytechnic Institute"*. 2024. № 30. pp. 7-12. URL: <https://doi.org/10.20535/2307-5651.30.2024.313044>
9. Kusuma H., Bachtiar A. D. Working Capital Management and Corporate Performance: Evidence from Indonesia. *Journal of Management and Business Administration. Central Europe*. 2018. Vol. 26. No. 2. pp. 76–88. URL: <https://doi.org/10.7206/jmba.ce.2450-7814.229>
10. Mardones J. G. Working capital management and business performance: evidence from Latin American companies. *Economic Research-Ekonomika Istraživanja*. 2021. Vol. 35(1). pp. 3189–3205. URL: <https://doi.org/10.1080/1331677X.2021.1986675>
11. Piao Z., Yang K., Su N., Zheng Z. Network working capital management, supply chain concentration, and corporate performance of focal companies. *Operations Management Research*. 2024. Vol. 17. pp. 982–995. URL: <https://doi.org/10.1007/s12063-024-00484-2>
12. Shubita M.F. Working Capital Management and Profitability: A Case of Industrial Jordanian Companies. *International Journal of Business and Social Science*. 2013. Vol. 4(8). pp. 108-115.
13. Zimon G., Tarighi H. Effects of the COVID-19 Global Crisis on the Working Capital Management Policy: Evidence from Poland. *Journal of Risk and Financial Management*. 2021. Vol. 14(4):169. URL: <https://doi.org/10.3390/jrfm14040169>

Anatolii KOZLOVSKYI

postgraduate student, O.M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv

ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-6490-3575>

e-mail: anatolijkozlovskil04@gmail.com

MECHANISM FOR MANAGEMENT OF WORKING COSTS OF CONSTRUCTION INDUSTRY ENTERPRISES

Introduction. Analysis of approaches to the formation of a mechanism for managing working capital of enterprises in the construction sector is an important aspect of research at the current stage of development of economic science, which necessitates the conceptualization of the categorical apparatus and the determination of options for its implementation.

The purpose of the paper is to establish the types of working capital management mechanisms that can be applied in the economic activities of enterprises in the construction industry.

Results. The options for a universal mechanism for managing working capital, which can be enterprises of the construction industry, were determined. When constructing the specified options, the provisions of theoretical and methodological support were used to systematize and characterize the main typological features (approaches) for the formation of a mechanism for managing working capital of enterprises of the construction industry, taking into account possible and relevant approaches to the implementation of the specified process, and methods for their identification were established. The specified approaches are built in accordance with certain methods, including: a chain method, conservative-effective and moderately conservative, effective approaches to managing the specified resources. Schemes of universal mechanisms for using the main methods (approaches) for managing the studied category of resources of enterprises of the construction sector were formulated. In particular, the following are presented: a universal mechanism for applying the chain method to manage working capital of enterprises in the construction industry, a universal mechanism for applying a conservative-effective approach to manage working capital of enterprises in the construction industry, a universal mechanism for applying a moderately conservative, effective approach to manage working capital of enterprises in the construction industry.

Conclusions. The author's developments make it possible to develop and further improve methodological support in the specified direction, which allows them to be used for both scientific and practical purposes.

Keywords: working capital management mechanism, construction industry enterprises, options, versatility, chain method, conservative-resultative approach, moderately conservative, effective approach, effects and threats